

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.747/2012/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Karcagi-Mészáros Zsolt ügyvéd ügyintézése mellett a dr. Karcagi-Mészáros Zsolt Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt Generali-Providencia Biztosító Zrt. (címe) felperesnek, a N-né M.V. pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben jutalék visszafizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 21.P.20.579/2011/34. számú ítélete ellen a felperes részéről 35. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 100 000 (százezer) Ft másodfokú perköltséget. Az alperes pártfogó ügyvédjének a díját és a feljegyzett 533 900 (ötszázharmincháromezer-kilencszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2004. január hó 5. napján a megbízó felperes és az egyéni vállalkozóként biztosítási ügynöki tevékenységet végző alperes között biztosítás közvetítői tevékenységre vonatkozó szerződés jött létre, amelynek mellékletét képezte az évenként újonnan elfogadott jutalékszabályzat és jutaléktáblázat. E szerint a jutaléknak két fő típusa a szerződéskötési jutalék, amely a biztosítási szerződés létrejöttétől számított első évében jár, valamint a fenntartási jutalék, amely a biztosítási szerződés második évétől illeti meg a közvetítőt. A jutalék visszaírására, valamint az esetlegesen visszaírandó jutalék fedezésére szolgáló stornó tartalék felhasználására vonatkozó szabályokat a jutalékszabályzat 6. pontja rögzítette. A jutalékszabályzat 8.2. pontja szerint, amennyiben a jutalék visszaírásból eredő tartozása van a megbízottnak, akkor azt köteles a biztosítóval fennálló jogviszony megszűnésekor kiegyenlíteni. Amennyiben a jutalék visszaírásából eredő tartozás a jogviszony megszűnésének napját követően válik ismertté, a szerződés fennállása alatti szabályok akkor is alkalmazandók. A szerződés 5. pontja értelmében a megbízottat megillető jutalékot havonta utólag, a tárgyhavi elszámolás alapján a megbízott

számlájának a megbízó általi kézhezvételétől számított nyolc banki napon belül kell megfizetni.

A felperes felmondása folytán a szerződés 2008. augusztus hó 28. napján megszűnt; ekkor az alperes által képezett stornó tartalék 124 764 Ft volt. Ezt követően vált ismertté a felperes előtt, hogy az alperes egyes szerződések esetében az ügyféltől átvett összeget nem továbbította, más szerződések esetében azok visszavásárlásáról a biztosítottak nem volt tudomása, a visszavásárlási összeghez nem jutott hozzá, valamint a meglévő szerződésre befizetett összeggel sem számolt el.

Így a **Sz. J-né** által a **"b.p."** módosított szerződésre befizetett 400 000 Ft-ot nem továbbította, azonban **Sz. J-né**nek a felperes 1 160 579 Ft-ot megfizetett. A felperes **H.I-né** biztosítási szerződését - amelyet az alperes az ügyfél tudta nélkül 2004. július hó 30. napján visszavásárolt - 101 507 Ft ráfordításával reaktiválta, ahogy ezt **O. Gy-né "A"** biztosítása esetén 190 764 Ft ráfordítással tette. **B.L-né** szerződésére (2248121131) a felperes 200 938 Ft-ot fordított. **L. Gy-né** 400 000 Ft-ot (224838730), illetőleg 200 000 Ft-ot (224838763) adott át az alperesnek, aki ezt a felperesnek nem továbbította. A felperes **L. Gy-né**nek 134 506 Ft, 57 399 Ft kamatot fizetett meg kártérítésként. **L.Zs.** esetében (22488722) az alperes által elismert 800 000 Ft-on túl a felperes további 230 167 Ft-ot teljesített. Az alperes **dr. B. B.** átvett összesen 100 437 Ft-ot (210209714), valamint **B-né dr. M.E.** 79 524 Ft-ot (210209748), amely összegeket nem továbbította, ezért a felperes ezen befizetéseket a biztosítottak javára jóváírta. **H. G-tól** átvett 250 000 Ft-ot sem továbbította; a felperes a visszavásárlásból adódó 55 000 Ft veszteséget és 53 429 Ft kamatot úgy fizette vissza, hogy a kártérítés összegébe beszámította a **H.G.** által elismerten az alperestől kapott 90 000 Ft-ot.

Az alperessel szemben a fenti cselekmények miatt üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntette miatt folyik nyomozás a Miskolci Rendőrkapitányságon (6525/2009.bü.).

A fizetési meghagyással indult, de az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes az alperest 6 673 187 Ft tőke és ennek késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes a jutalék visszafizetése jogcímen előterjesztett kereseti kérelmet 195 586 Ft-ban, a kártérítés jogcímen előterjesztett kereseti kérelmet 5 250 519 Ft-ban elismerte.

Az elsőfokú bíróság a 34. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6 673 187 Ft tőkét, valamint ezen összegből 81 070 Ft tőke után 2009. január hó 1. napjától, 72 420 Ft tőke után 2009. március hó 26. napjától, 116 171 Ft tőke után 2009. április hó 28. napjától, 120 053 Ft tőke után 2009. szeptember hó 4. napjától, míg 1 120 053 Ft tőke után 2010. február hó 27. napjától járó késedelmi kamatát, és 893 751 Ft perköltséget. Megállapította, hogy az alperes teljes pervesztessége miatt a pártfogó ügyvéd munkadíja az állam terhére marad.

Határozatának indokolása szerint a felperes eleget tett az alperes ellenkérelmében vitatott jutalék- és kártérítési összegek tekintetében fennálló bizonyítási kötelezettségének az indítványára beszerzett aggálytalan igazságügyi könyvszakértői véleménnyel.

Az alperes nem hivatkozhatott alappal arra, hogy a neki folyósított jutalék a munkája ellenértéke, ezért azt a felperes nem követelheti vissza, mert a felek közötti szerződés értelmében, ha a biztosítási tanácsadónak a jutalék visszairásából eredő tartozása van, akkor a biztosítóval fennálló jogviszony megszűnésekor köteles azt kiegyenlíteni. Amennyiben a jutaléktartozás a jogviszony megszűnése után válik ismertté, és az a stornó tartalékot meghaladja, akkor a biztosító az elévülési időn belül követelheti a tartozás rendezését, amit a biztosítási tanácsadó az értesítéstől számított 30 napon belül köteles kiegyenlíteni. Ha a szerződés a jutalék jogosultság évfordulóját követő 13 hónapon belül törlésre kerül, a kifizetett jutalék teljes egészében visszafizetendő, 14-25 hónapon belül történő megszűnés esetén a kifizetett jutalék 50 %-a kerül visszairásra.

A felperes 2008. december hó 31. napjáig bezárólag 242 031 Ft fenntartási jutalékok számolt el az alperes javára, ténylegesen azonban az alperest 234 895 Ft illette meg.

A jutalék-visszairás címén érvényesített kereseti kérelem túlnyomó részt megalapozott volt, csupán a **B.E.**

biztosítására igényelt 429 Ft-tal szemben 245 Ft, a **T. J-né** biztosítására igényelt 545 Ft-tal szemben 248 Ft, a **P.J.** biztosítására igényelt 1530 Ft-tal szemben 314 Ft, a **B. L-né** biztosítására igényelt 1976 Ft-tal szemben 1650 Ft és a **C.E-né** biztosítására igényelt 596 Ft-tal szemben 149 Ft volt jogszerű.

Mivel az alperes túlnyomó részt nem vitatta a kártérítési keresetet, ezen érdemi ellenkérelem alapján kizárható, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárás mikénti lezárása a jelen perbeli követelés előkérdése legyen.

A szakvélemény alapján megállapítható a felperes által az ügyfeleknek kifizetett összeg, a kamatszámítás módszere és a szerződés reaktiválásának pénzügyi fedezete. **H.J-né** esetében az alperes által megtérített 90 000 Ft-ot a felperes figyelembe vette. Annak bizonyítása az alperes kötelessége lett volna, hogy a **dr. B. B.** és **B-né dr. M.E.** nyugta ellenében átvett összeget ténylegesen befizette a felperesnek, ám a részére engedélyezett határidőn belül bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

Mindezek alapján az volt megállapítható, hogy a felperes 1 345 Ft-tal leszállított keresete mind jogalapjában, mind összecszerúságában megalapozott volt, ezért az elsőfokú bíróság annak megfelelően marasztalta az alperest, valamint kötelezte őt a pernyertes felperes perköltségének megtérítésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, vagylagosan pedig az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Sérelmezte az eljárás felfüggesztésének elmaradását, ami azért lett volna indokolt, mert a büntetőeljárásban a felperes bejelentette polgári jogi

igényét, amelynek összege (5 420 000 Ft) el is tér a perbeli követeléstől **Dr. B.B., B-né dr. M.E., B.P. és B.P.né** a büntetőeljárásban elismerték a befizetések megtörténtét, ezt mégsem vette figyelembe az elsőfokú bíróság, ahogy az általa teljesített fizetéseket sem **H.G., H.I-né és O. Gy-né** vonatkozásában.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a megalapozott döntéshez szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, amelyből levont jogi következtetéseivel és annak indokaival is egyetértett az ítélet tábla, s csupán a fellebbezésekben foglaltak miatt mutat rá a következőkre:

Az alperes álláspontjával ellentétben a tárgyalás felfüggesztésének elmaradása nem szolgálhatott az első fokú ítélet hatályaon kívül helyezéseinek alapjául.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 335. §-ának (1)-(2) bekezdései kimondják, hogy a polgári jogi igényt a bíróság az ítéletben lehetőleg érdemben bírálja el; annak helyt ad, vagy azt elutasítja. Ha ez jelentékenyen késleltetné az eljárás befejezését, valamint a vádlott felmentése esetén, vagy ha az indítványnak a büntetőeljárásban való érdemi elbírálását más körülmény kizárja, a bíróság a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja. Ha a bíróság az ítéletében megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár, vagyoni hátrány, adóbevétel-csökkenés, vámbevétel-csökkenés összegét, illetve a bűncselekmény elkövetési értékét, ezen összeg mértékéig az előterjesztett polgári jogi igényt érdemben el kell bírálni.

Az e szakaszhoz fűzött indokolás szerint idézett törvényhely (1) bekezdése alapján a bíróságnak az ítéletben lehetőleg el kell bírálnia a magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt. Azokban az esetekben, amikor a bíróság ítéletében megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár, vagyoni hátrány, adóbevétel-csökkenés, vámbevétel-csökkenés összege mértékéig, illetve a bűncselekmény elkövetési értékét, a polgári jogi igényben való érdemi döntés nem okozhat nehézséget, és igen kevés kivételtől eltekintve nem hátráltathatja a büntetőeljárás lefolytatását. A gyakorlatban mégis gyakran előfordul, hogy a büntető ügyekben eljáró bíróságok ezekben az esetekben is a törvény egyéb útjára utasítják a magánfelet. Ezért a Be. 335. §-ába egy új bekezdést iktattak, amelynek értelmében, ha a bíróság az ítéleti tényállásban megállapítja a bűncselekménnyel okozott kár összegét, ezen összeg mértékéig el kell bírálnia a magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt.

Ezzel összefüggésben a 81/2010. BK vélemény 1. pontja akként rendelkezik, miszerint a Be. 335. §-ának (2) bekezdése azt a kötelezettséget írja elő a bíróság számára, hogy az ott meghatározott feltételek teljesülése mellett - az ítélet történeti tényállásában megállapított összeg mértékéig - az előterjesztett polgári jogi igényt érdemben bírálja el. Ha az ítéleti tényállásban megállapított összeg mértékéig - tehát a törvény által megkívánt előfeltételek megvalósulása ellenére - a bíróság az előterjesztett polgári jogi igényről (keresetszerű kérelemről) nem dönt, vagy annak érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja, megsérti a

Be. 335. §-a (2) bekezdésének kötelező rendelkezését. Előfordulhat olyan eset, amikor valamely körülmény a polgári jogi igény elbírálását mégis kizárja, de ez a (2) bekezdésre tekintettel csak igen ritkán fordulhat elő (ilyen eset lehet pl., ha a megállapított kár, érték stb. összeg erejéig sem lehet a polgári jogi igényről érdemben dönteni, mert az eljárás adataiból az állapítható meg, hogy az okozott kár megtérítése más módon folyamatban van és annak mértéke a büntetőeljárásban nem tisztázható).

A leírtakra tekintettel nem volt akadálya annak, hogy a felperes keresetéről az elsőfokú bíróság érdemben határozzon, s ne várja be a büntetőeljárás mikénti befejezését. A tárgyalás felfüggesztésének nem lehetett az indoka az sem, hogy a felperes a keresetében a vád tárgyává tett összegtől eltérő követelést érvényesített, mert egyrészt a jelen per kiterjedt a - büntetőeljárás tárgyát nem képező - jutalék visszafizetése iránti követelésre, másrészt a perben lefolytatott bizonyítás kellőképpen alátámasztotta a felperes módosított keresetének megalapozottságát.

Az alperes fellebbezése az ügy érdemét tekintve semmiféle novumot nem tartalmazott. Az ítéletábra ezért csupán visszautal arra, hogy részben mulasztásos ítélet meghozatalára került sor a Pp. 141. §-ának (6) bekezdése alapján, továbbá az alperes a fellebbezésében a keresetet immár teljes egészében vitatta anélkül, hogy a kereseti ellenkérelme megváltoztatásának bármilyen indokát is adta volna.

A leírtak miatt az ítéletábra az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése szerint annak helyes indokainál fogva.

Az alperes a fellebbezési eljárásban is peresztes lett, ezért az ítéletábra őt kötelezte a jogi képviselővel eljáró felperes költségének megtérítésére a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint. Az ügyvédi munkadíjban jelentkező perköltség összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján, de a (6) bekezdés szerint a kifejtett tevékenységhez igazodóan mérsékelt összegben állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a peresztes alperes személyes költségmentessége okán a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli, ahogy az őt képviselő pártfogó ügyvéd díját is a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdése alapján (Pp. 87. §-ának (2) bekezdése).

Debrecen, 2013. február hó 14. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő